

Szűk Balázs

Andalgó aforizmák, 2004–2020

I.

Minden víz egyszer kanálisba folyik: a terv, mely ellenünk készült, megfejthetetlen.

Európa itt van. Mi meg alatta.

Minden kisszerű hatalmas mögött egy másik kisszerű hatalmas áll; így jön létre a létra, amelyről a zsenik lezuhannak a kiszámítható mélységbe.

Ördögkurafiak, rombolásra készen. Félig ismert vagy félreismert világból jönnek, csörtetve, pici imposztorok, s hirtelen meghökölnek egy tükör előtt, melyben meglátják maguk lehetséges árnyait. A kétségbeesett csendet odaátról. Ez is valami. Nem heroszi küldetés, de szöszmötölés a Jóisten lábainál.

Ez az én hazám, ahol ha mosolyogsz, mindig másra kell gondolnod. Mert ez a múlt egy másik jövőt ír, s az nem az, amiben te hittél.

A mi zajos történelmünk: végtelen kínlódás, verejtekés akaratáradás, örökkévaló Civitas Diaboli. Fenekedő birkózás a léttel. Mennyei párlat és hónaljszag eszenciája. Profán filozófia a dolgok aljától az erkölcsi szabadulás szakrális magasságáig. Aki magyar: ez tartóoszlopa.

Az ideológiai monstrumok nagy, behemót ámbráscetek. Hiába intelligensek, nem tudnak mozdulni. A kis nemzetek is cetek, de fűgék, a végtelen vizek kalauzai. Állandóan járják a vízi táncot.

II.

Semmi sem hoz nagyobb kudarcot, mint egy szerelmi ostrom, ha a kaput betörni kell, s nem kinyitják.

A szeretetnél nincs nagyobb bánat: minden szeretet alján ott ólálkodik a gyűlölet.

A hit hűsít, a szenvedély csábít. Galamb és kígyó néha forró frigyre lép.

Egy nő rangját a hasonló neműek rangsorában az is emeli, hogy hányan fordulnak felé életében csak úgy, mindenfajta birtokló-uraló-kívánó szándék nélkül, s így kertje néha virágba borul, nem marad örök időkre zártosztály.

A férfi sohasem teremthet úgy, mint egy nő: nem belőle szakad ki a létezés, az élet egyedüli értelme. És ezért a férfi örökké irigyli a nőt, teremt helyette más, de nem mindig jobb világot, világot. És sohasem szűnő vággyal sóvárog a tökéletes után, amely női érintésű.

Ha egy éhes róka elég bátor, hogy a sűrű hóban a tanya felé bóklásszon, már dőreség azon gondolkodni, hogy elhagyta biztonságos odúját, már semmi sem lesz a régi. Persze a világ kint nem veszélytelen, de visszatérve is érthetőbb, s talán az is, hogy más világok ugyanolyanok, mint mi, s félni tőlük már hiábavaló.

Sosem lesz vége, amit egyszer eltitkoltunk. Mert mindig lesz most, mindig lesz ájult jelen, midőn mint fortyogó izlandi kürtőkből fellövel, felpárolog az izzadó mélységű félelem.

III.

A humor megtisztítja a napokat. Ki nélküle él, boldogtalanná tesz másokat.

A nevetés egy röppenésre boldoggá tesz. A boldogság pedig büszkén elkergeti a magányt.

Ha arcodig ér már a víz, semmi értelme, hogy lógasd a fejed.

IV.

A boldog önelégültségben senki sem képes áldozatot hozni olyanért, akit egyébként tisztel, és valamilyen mértékben felelős is érte.

Egyszer minden elenyészik. Az örök télhez is hozzá lehet szokni. Néha pedig a néma hó alól is kifakad a boróka égető vöröse: Isten emlékezik a szép időkre.

Az ember sohasem tudja, hogy mikor kerül amnéziába: mely partról szakad el hajója, milyen sodrás rántja az ismeretlenbe. Kell, hogy maradjon tarisznyájában valami a csend-kovácsból, amely kitart holnapig, amikor megpillantja a tulsó partot.

A jóság nem látható. Csendben él. A dolyf arrogáns. Szép lassan pusztít. Hova állunk? Tudunk-e dönteni?

Ilyen az életünk: csupa átmenet, csupa mindenütt és sehol levés, csupa lendület és arcul csapás, csupa mások boldogtalan szolgálata és lassú mosolyok. De ott a végeredmény is, a lényeg: Ő ott fön, Ő, aki belőlünk valaki.

Dadogva is, fénytelen szemekkel, meghalt fülekkel, alácsukló lábbal – marad valami utánunk.

Valami homályféle, valami keserű-vén titok. És a titkok közötti végtelen szüneteket kitölti mindaz, amit nem akartunk, nem mi választottunk, hanem Valaki lelkünk magasából.

Csak én akartam a Fentet álmódózn és állhatatosan. S akaratom által lett valami bátorság.

A kockázatban mindig van valami a becsületből. Apró maradvány, de az igazi lenyomata. A tökéletesség önelégült hazugság is lehet. Az elesésből mindig fel lehet állni, a tökéletességbe bele lehet halni.

Néha nagyon fáj itt a csend. Mégis meg tudunk-e szólalni a túlparton, ha átérünk oda valaha?

Melyik lesz az első szó, mellyel erre a világra emlékezünk?

A legszebb ajándékról nem is tudunk, mert az Istentől van. Az önzetlenség: isteni rész.

A járvány közepén csend van. Mint mikor Jónás ki akar jönni a cethal gyomrából, s nem tudja, melyik a biztonságosabb: a benti, a megszokott, nyájas-otthonos börtön, vagy a kinti, de kockázatos szabadság? Okosan akarunk túlélni vagy meg gondolatlanul villanásnyi hőökké válni?